

РЕГРУТНА ОБАВЕЗА У ЦРНОЈ ГОРИ

БИЋЕ ВИШЕ
ВОЈНИКА

Одлуком министра одбране, од 1. септембра ове године, радна, материјална и војна обавеза прешле су у надлежност Управе за одбрану Републике Црне Горе, која је подручни орган Министарства одбране СЦГ на територији те републике. Управа је током септембра преузела послове од Команде Војног округа и војнотериторијалних органа.

Када се у Црној Гори сматрало да онај ко није способан да служи војску, односно војни рок, није способан ни да самостално живи. Отуда добро позната изрека: *Ко није за пушку није ни за дјевојку*. Пријем позива за одслужење војног рока за младиће представљао је посебну част, а за његову фамилију и братство уопште, понос у правом смислу

ријечи. Вријеме било па се промијенило. Дешавања у нашој земљи и окружењу у последњих десетак година условила су да се заинтересованост за служење војног рока код младих људи знатно смањила, тако да је евидентан све слабији одзив регрута за одлазак у армију.

Према подацима Војног округа Подгорица, чија је зона одговорности читава Црна Гора, у 2002. години одзив је био 89 одсто, у 2003 – 64 процента, а у 2004. години само 33 одсто. У прва три упутна рока у току 2005. године, од позваних 114 регрута у марту су се одазвала 162 или 15 одсто, у јуну од 753 позваних одазвао се 71 или 9,42 одсто, а у септембру је ситуација нешто повољнија, од 814 позваних 213 је прихватило позив, што износи 26,10 одсто.

Подаци из претходне три године односе се на регруте који су редовни војни рок служили под оружјем. Овим подацима нијесу обухваћени они који су се определијели за цивилно служење, које је почело у децембру 2003. године. Њих је у 2003. години било осам, да би у 2004. години њихов број порастао на 522. Међутим, доста је било и оних који су покушали да избјегну војну обавезу. Томе је свакако допринијела слаба реализација предузетих мјера које су војнотериторијални органи подносили против војних обвезника који војну обавезу на било који начин избјегавају.

Ефекат подношења кривичних пријава био је мали јер су у међувремену примјењена четири Закона о амнестији и ослобођени су кривичне одговорности сви војни обвезници који су периоду од 1995. године до 10. августа 2004. избјегавали своју обавезу. Кривично гоњење оних који се нису одазвали било је у надлештву војних судова, све док нису укинута и предмети пренијети у надлежност цивилних судова.

■ НОВИ НАЧИН УПУТА РЕГРУТА

Према речима Борислава Лаловића, начелника Управе за одбрану Републике Црне Горе, та управа је први пут самостално послала позиве регрутима за одлазак у Војску. У случају неодржавања неће бити репресије.

На питање шта је са поднетим кривичним пријавама, Лаловић каже да су оне у поступку пред цивилним судовима и да већ позивају све против којих су пријаве поднете како би били ослобођени одговорности.

Поједини медији у Црној Гори објавили су да се по налогу Управе за одбрану приводе оптужени, што начелник одбацује као неистину. Међутим, знатан број пријава није основан, а у многим предметима истражне радње уопште нијесу спроведене.

Међутим, они против којих је обустављено кривично гоњење, не значи да неће морати да служе војни рок. Свакако да хоће, јер их тога нико не може ослободити. Ако су напунили 27 година или су близу критичне границе, Управа ће донети рјешење да се помјери старосна граница до 35 година, тако да они остају војни обвезници.

Чињени су и бројни пропусти у том послу – ни у МУП-у ни у општинама није постојала неопходна евиденција, а највећи проблем

ШТА КАЖЕ ЗАКОН

Треба навести податак да је у протекле три године поднијето више од 14.000 налога за принудно привођење оних који су се на било који начин огријешили према војној обавези. Од тих налога реализовано је само 0,04 одсто. Такође, у истом периоду поднијето је више од 6.000 кривичних пријава.

А Закон је јасан. У члану 450. Кривичног законика Републике Црне Горе, који се односи на избјегавање војне обавезе, стоји: *Ко се, без оправданог разлога, не одазове позиву за извршење регрутне обавезе, обавезе служења војног рока или обавезе лица у резервном саставу или избјегава пријем позива за извршење те обавезе, казниће се новчаном казном или затвором до једне године. Даље, ко напусти земљу или остане у иностранству да би избјегео извршење војне обавезе, казниће се затвором од једне до осам година. А у члану 39. истог Кривичног законика одређује се распон новчане казне од четири стотине до шеснаест хиљада евра.*

до сада јесте што позиви ниси уручивани у складу са законом. Изостала је лична достава, која је основ за одазивање али и за покретање одређених поступака код надлежних органа, ако за то има потребе. Начелник Лаловић наводи примјер из марта мјесеца ове године када је за позивање 1.114 регрута упућено 4.507 позива! Један исти регрут позиван је по пет пута. Суштина је да се регруту позив за служење војног рока лично уручи и да он схвати да је то његова законска обавеза. На то га обавезују Уставна повеља, Устав РСЦГ и законска регулатива у тој републици.

■ БОЉИ РЕЗУЛТАТИ

Начелник Лаловић сматра да је посао требало још раније повјерити Управи за одбрану као државном органу, како се то ради и у земљама у окружењу.

– Ми имамо отворене контакте са надлежним државним институцијама и по општинама и на нивоу Републике. Имали смо низ састанака и договоре и са представницима НВО, како би успјешније сагледали све проблеме из ове области и допринијели што бољим решењима – каже Лаловић. – Већ позивањем децембарске партије регрута учињени су помаци и резултати су бољи. У децембру је план упута 900 регрута, а упућено је 2.513 позива. Лично су уручена 952 позива, што премашује план упута. У 19 општина позиви су лично уручени сваком регруту. Управа је направила уговор са Паштом Црне Горе, тако да све њене радне јединице по општинама раде на личној достави позива, коју дневно контролишу службеници Управе. То омогућава стварање ажурне картотеке војних обавезника и више нема "изгубљених".

Борислав Лаловић, начелник
Управе за одбрану Црне
Горе

И војномедицинска обрада регрута сада се обавља на једном мјесту у Црној Гори, у ВМЦ Подгорица. До сада је то рађено у Мељинама за приморске општине, у Подгорици за средишњи дио републике и у Нишу за сјеверни дио. Сада је све то обједињено у Подгорици.

Али и ту се јавио проблем. Близу 2.000 регрута који пуне 27 година до сада није нигде обрађиван. У Центру имају дневно и по 40 регрута за обраду, иако је норматив 25. Али ради се сваки дан, за разлику од досадашње праксе да се обрада изводи три пута у току недеље, тако да ће проблем бити ријешен. Занимљиво је истаћи да регрути долазе из Новог Сада и Београда, плаћају авионску карту да би у Подгорици завршили своје регрутне обавезе. Зато је начелник Лаловић оптимиста и очекује да ће регрута бити све више. ■

Слободан ВУЧИНИЋ

ПОДВИГ ВОЈНИКА МИЛИВОЈА ТИЈАНИЋА

СПАСАО ДВА ЖИВОТА

Ноћ између 24. и 25. септембра 2005. никада неће моћи да забораве две девојке, сестре. Тада их је један неустрашиви младић отргао из загрљаја сигурне смрти.

Ту ноћ неће заборавити ни младић, војник Миливоје Тијанић, који војни рок служи у Краљеву.

За његов подвиг сазнало се када су у Саобраћајни и аутомобилско-наставни центар стигла два телеграма захвалности војнику Тијанићу, један од СУП-а Прокупље, а други од родитеља девојака. Тек тада је војник пред својим командантом, пуковником мр Влатком Вуковићем, испричао у каквој је драми био актер.

– Двадесет четвртог септембра, после заклетве, прослављао сам са друштвом први долазак кући, у Прокупље. Задржали смо се дуже. Пошто са температуром од преко 39 степени, која ме је целе вечери ломила, више нисам могао да издржим, пошао сам кући. Било је три сата и четрдесет пет минута када сам са кућног прага чуо страшну ломљаву, помешану са неконтролисаним сиреном и јаким ударом о површину воде из правца обилжњег моста. Потрчао сам, слутећи несрећу.

У мраку се једва разазнавао преврнути ауто у узбуркану води. Још су избијали клобуци ваздуха. Вирио је само десни задњи точак и радили су мигавци. Нисам размишљао, скочио сам у воду и загнурио. Предња лева врата била су полуотворена. Ту сам и нашао прву особу. Глава јој је била окренута ка дну. Некако ми се чудно опирала, али сам је брзо извукао. Била је жива, са повредама на глави и сломљене руке. Препознао сам своју школску другарицу. Када је дошла до даха, почела је панично да вршишти, несвесна шта се десило. Онда је пала у несвест.

У међувремену је стигао и мој отац. Предао сам му девојку у наручје и поново кренуо у воду. Опасно се осећао бензин, а мигавци су још радили. Плашио сам се да се бензин не запали. Загнурио сам и ушао у кола на иста врата. Напицао сам и другу девојку. Нажалост, ухватио сам је за сломљену руку изнад надлактице и то одмах осетио. Извукао сам је. Давала је знаке живота. Пружио сам јој прву помоћ. Иако је била тешко повређена, са поломљеним рукама, повредама на глави и сигурно много угрувана, није губила свест.

Отац је позвао хитну помоћ и обавестио СУП у Прокупљу. Они су заборанили да их сами транспортујемо и обећали да ће брзо стићи. И стигли су. Освестила се и друга девојка. Било је очито да су имале јаке болове. Помогло сам да се унесу у кола хитне помоћи, а онда полицији дао изјаву како је било.

Тек тада сам осетио страшну хладноћу, а зуби су ми неконтролисано цвотали...

Тако је у причи вижљастог војника све то изгледало лако и једноставно. А он је спасао два млада живота!

Истог дана, када су телеграми стигли, пуковник Вуковић испричао је подвиг војника Миливоја Тијанића свим припадницима Центра. Наредног дана пред истим стројем прочитана је наредба о стимулативној мери, којом командант награђује свог војника, поносан на оно што је људски и војнички учинио. ■

Радослав ПРЕМОВИЋ

